

Warszawa, 16 października 2020 r.
KL/486/342/AZ/2020

Pani
Anna Dalkowska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowna Pani Minister,

W związku z konsultacjami publicznymi dotyczącymi projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (numer z wykazu UD111), Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko.

Upieramie proszę o zapoznanie się ze stanowiskiem oraz o rozważenie jego uwzględnienia w toku prac nad wyżej wskazanymi rozwiązaniami legislacyjnymi.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu:

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (numer z wykazu UD111).

**Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny
(numer z wykazu UD111)**

I. Ograniczenie okoliczności przerywających bieg przedawnienia (art. 1 pkt. 1 Projektu)

W zakresie polubownego rozwiązania sporu zmiana ogranicza przerwanie biegu przedawnienia do wszczęcia wyłącznie pierwszej mediacji i pierwszego zawezwania do próby ugodowej. Zmiana, zgodnie z OSR, ma przeciwdziałać następującej praktyce: „W praktyce bowiem obserwuje się narastające zjawisko, polegające na składaniu przez wierzycieli kolejnych wniosków o zawezwanie do próby ugodowej jedynie w celu przerwania biegu przedawnienia”. Ocena zmiany jest negatywna.

Po pierwsze, zauważyć należy, że nie przedstawiono dowodów na narastający charakter wskazanego zjawiska. Na skutek nowelizacji z 2019 roku zwiększono w większości przypadków opłatę od zawezwania do próby ugodowej, co powinno wskazać zjawisko ograniczać.

Po drugie, nie można zaprzeczyć występowaniu nadużyć w obszarze przerywania biegu przedawnienia. Jest to jednakże problem, który jest rozwiązywany przez orzecznictwo. Niejednokrotnie wskazywano w nim, że działanie uznane jako nadużycie nie przerywa biegu przedawnienia. Przykładowo, wskazać można podejmujący istotę sprawy wyrok Sądu Najwyższego z 27 lipca 2018 roku (V CSK 384/17): „Nieodpowiednie wykorzystywanie uprawnień procesowych do wystąpienia z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej, polegające na złożeniu tego wniosku do sądu wyłącznie w celu uzyskania przerwy biegu przedawnienia, a nie – co najmniej także – w celu realizacji roszczenia w drodze ugody, należy rozważać jako czynność procesową sprzeczną z dobrymi obyczajami (art. 3 k.p.c.), a konkretnie podtyp takiej czynności, tj. czynność procesową, której dokonanie stanowi nadużycie uprawnień do jej dokonania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2013 r., III CZP 78/13, OSNC 2014, nr 9, poz. 87, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., V CSK 649/15, OSNC 2017, nr 3, poz. 37). Sprzecznie z dobrymi obyczajami – w znaczeniu procesowym – działa i jednocześnie nadużywa uprawnień procesowych wierzyciel, który występuje z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej nie w celu realizacji swojego roszczenia w drodze zawarcia ugody, lecz chcąc wyłącznie wydłużyć okres jego zaskarżalności przez doprowadzenie do przerwy biegu przedawnienia.”

Po trzecie zaś, w praktyce w szczególności wnioski o zawezwanie do próby ugodowej są składane w imieniu strony przez profesjonalnych pełnomocników. Przeciętny obywatel nie jest najczęściej świadomy istnienia takiej instytucji jak wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. Profesjonalni pełnomocnicy są tymczasem świadomi, iż powszechnie przyjęte jest, że jedynie pierwszy wniosek przerywa bieg przedawnienia, zaś w przypadku złożenia drugiego wniosku istnieje ryzyko, że nie przerwie on biegu przedawnienia i strona *de facto* bezpowrotnie utraci możliwość dochodzenia swoich praw przed sądem w przypadku złożenia pozwu na dalszym etapie sporu.

LEWIATAN

Ponadto, nie sposób nie wkluczyć sytuacji, w której mogłoby zostać uznane (na zasadzie wyjątku), że również kolejna mediacja lub kolejny wniosek o zawiązanie do próby ugodowej przerwie bieg przedawnienia. Rozstrzygnięcie w zakresie tej kwestii należałoby pozostawić sądowi, który rozpatrywałby pozew w sprawie, w której wcześniej zostały złożone (co najmniej dwa) wnioski o przeprowadzenie mediacji lub wnioski o zawiązanie do próby ugodowej. Proponowana wyraźna regulacja wykluczałaby natomiast taką możliwość nawet w sytuacjach wyjątkowych, w których uzasadnione było składanie więcej niż jeden raz wniosku o wszczęcie mediacji lub wniosku o zawiązanie do próby ugodowej.

W efekcie proponowaną regulację, zważywszy na jej cel, można określić jako bezprzedmiotową. Natomiast skutkiem ubocznym wprowadzenia regulacji w życie będzie zmniejszenie w pewnym zakresie atrakcyjności mediacji i postępowania ugodowego - istnieją okoliczności (np.: zmiany właścicielskie), w których ponowne wszczęcie mediacji lub zawiązanie do próby ugodowej mogłoby efektywnie rozwiązać spór i byłoby wszczynane wyłącznie w tym celu. Niezaistnienie przedawnienia w tych przypadkach zmniejszy atrakcyjność rozwiązań polubownych lub je uniemożliwi.

II. Zmiana instytucji przeciwdziałającej wyzyskowi (art. 1 pkt. 3 Projektu)

Zmiana ma zarówno pozytywny wymiar, jak i skutki uboczne. Projektodawca słusznie wskazuje, że art. 388 kodeksu cywilnego np.: w związku z wykorzystaniem osób starszych (przykładowa sprzedaż garnków organizowana na specjalnych pokazach) wymaga zmiany, jednak przyjęty kierunek wprowadzi nowe problemy. Na marginesie wskazać należy również, że w części przypadków osoba wyzyskana ma możliwość dochodzenia swoich praw w oparciu o przepisy dotyczące wad oświadczeń woli (art. 82 i następne kodeksu cywilnego).

Odnosząc się natomiast do proponowanych zmian, po pierwsze, jako jedna z przesłanek zostaje dodany „*brak rozeznania drugiej strony*”. Nie wiadomo jak należy rozumieć „*brak rozeznania drugiej strony*”, w tym czego to rozeznanie ma dotyczyć (np.: czy konkretnej umowy, czy ceny, a zatem znajomości danego rynku, czy też innych, trudnych do przewidzenia okoliczności). „*Brak rozeznania*” u drugiej strony (jakkolwiek rozumieć to pojęcie) może być również trudny do identyfikacji, biorąc pod uwagę cyfryzację i automatyzację procesów gospodarczych (cybergospodarka).

Ponadto, rozwiązanie częściowo usprawiedliwia działania lekkomyślne, czy podejmowane nie w oparciu o wiedzę (pomimo jej dostępności) oraz transferuje ich koszt na drugą stronę. Przesłanki należy interpretować nie tylko w kontekście całości instytucji, ale również ich funkcjonalność samych w sobie. Tak ujęta przesłanka, w połączeniu z innymi zmianami w komentowanym przepisie, może prowadzić do nadużyć. Rozwiązania legislacyjne powinny maksymalizować eliminację wątpliwości interpretacyjnych, zwłaszcza, gdy wprowadzają daleko idące zmiany.

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel. (+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

LEWIATAN

Po drugie, usunięto zasadę, zakładającą, że uprawnienia związane z wyzyskiem wygasają z upływem lat dwóch od dnia zawarcia umowy. Oznacza to zastosowanie zasad przedawnienia. Zauważyć należy, że wprowadzenie instytucji przedawnienia spowoduje, iż w omawianym przypadku nastąpią trudności m.in. ze wskazaniem dnia wymagalności roszczenia. Ponadto art. 388 kodeksu cywilnego nie tworzy uprawnienia kształtującego, gdyż wymaga konstytutywnego orzeczenia sądu. Legitymacja czynna o podobnym charakterze i prowadząca do poważnej ingerencji w stosunek prawny między stronami ograniczana jest terminem zawitym (przykładowo art. 527 kodeksu cywilnego w związku z art. 534 kodeksu cywilnego).

Konfederacja Lewiatan, KL/486/342/AZ/2020

member of **BUSINESSEUROPE**

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel.(+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

